YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (neljäs jaosto)

17 päivänä helmikuuta 2009 *

Asiassa C-552/07,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Conseil d'État (Ranska) on esittänyt 21.11.2007 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 11.12.2007, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Commune de Sausheim

vastaan

Pierre Azelvandre,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (neljäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit T. von Danwitz, R. Silva de Lapuerta (esittelevä tuomari), E. Juhász ja J. Malenovský,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

julkisasiamies: E. Sharpston,
kirjaaja: hallintovirkamies R. Şereş,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 14.10.2008 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– commune de Sausheim, edustajanaan avocat D. Le Prado,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja A.-L. During,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään S. Papaioannou, V. Karra ja I. Chalkias,

– Alankomaiden hallitus, asiamiehinään C. Wissels, M. de Mol ja M. de Grave,

– Puolan hallitus, asiamiehinään M. Dowgielewicz ja B. Majczyna,

– Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehinään C. Zadra ja J.-B. Laignelot,

kuultuaan julkisasiamiehen 22.12.2008 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö, sellaisena kuin ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin on sen muotoillut, koskee geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön 23.4.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/220/ETY (EYVL L 117, s. 15) 19 artiklan tulkintaa.

2 Pääasian oikeusriidassa on kyse vuoden 2004 aikana tehdyn hallinnollisen päätöksen riitauttamisesta. Geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön ja neuvoston direktiivin 90/220/ETY kumoamisesta 12.3.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/18/EY (EYVL L 106, s.1) 34 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan ennen 17.10.2002. Direktiivin 2001/18 36 artiklan 1 kohdan nojalla

direktiivi 90/220 kumottiin tästä samasta päivästä lähtien. Tässä tilanteessa ennakkoratkaisupyyntöä on tarkasteltava direktiivin 2001/18 säännösten valossa.

3 Mainittu pyyntö on esitetty oikeusriidassa, jossa vastakkain ovat commune de Sausheim (jäljempänä Sausheimin kunta) ja Azelvandre ja joka koskee kieltäytymistä antaa viimeksi mainitulle tiedoksi geneettisesti muunnettujen organismien (jäljempänä GMO) tarkoitukselliseen levittämiseen liittyviä kokeita koskevia prefektin kirjeitä ja koelevitysten sijaintia koskevia asiakirjoja.

Asiaa koskevat yhteisön oikeussäännöt

4 Direktiivin 2001/18 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Ennaltavarautumisen periaatteen mukaisesti tämän direktiivin tavoitteena on lähentää jäsenvaltioiden lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä ja suojella ihmisten terveyttä ja ympäristöä, kun:

– geneettisesti muunnettuja organismeja levitetään ympäristöön tarkoituksellisesti muussa tarkoituksessa kuin niiden saattamiseksi markkinoille yhteisössä

– geneettisesti muunnettuja organismeja saatetaan markkinoille yhteisössä tuotteina tai tuotteissa.”

5 Mainitun direktiivin 2 artiklan 3 kohdan mukaan ”tarkoituksellisella levittämisellä” tarkoitetaan GMO:n tai GMO:ien yhdistelmän tarkoituksellista saattamista ympäristöön siten, että ei toteuteta erityisiä eristämistoimenpiteitä niiden väestön keskuuteen tai ympäristöön pääsyn rajoittamiseksi ja viimeksi mainittujen turvallisuuden korkean tason turvaamiseksi.

6 Saman direktiivin 4 artiklan 1 ja 2 kohdassa määritellään jäsenvaltioiden yleiset velvoitteet tällä alalla seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on ennalta varautumisen periaatteen mukaisesti varmistettava, että kaikki tarpeelliset toimenpiteet toteutetaan GMO:ien tarkoituksellisesta levittämisestä tai markkinoille saattamisesta ihmisten terveydelle ja ympäristölle mahdollisesti aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi. GMO:ja voidaan tarkoituksellisesti levittää ympäristöön tai saattaa markkinoille ainoastaan B tai C osan mukaisesti.

2. Ennen B tai C osan mukaisen ilmoituksen tekemistä asianomaisen on arvioitava ympäristöriskit. Ympäristöriskien arvioinnissa mahdollisesti tarvittavista tiedoista säädetään liitteessä III. – –”

7 ”Lupaa koskevan vakiomenettelyn” osalta direktiivin 2001/18 6 artiklan 1 kohdassa ja 2 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Ennen GMO:n tai GMO:ien yhdistelmän tarkoituksellisen levittämisen aloittamista asianomaisen on tehtävä ilmoitus toimivaltaiselle viranomaiselle jäsenvaltiossa, jonka alueella levittäminen on tarkoitus tehdä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 5 artiklan soveltamista.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuun ilmoitukseen on sisällyttävä:

a) tekninen asiakirja, jossa on liitteessä III luetellut tiedot GMO:n tai GMO:ien yhdistelmien tarkoituksellisesta levittämisestä mahdollisesti aiheutuvien ympäristöriskien arvioimiseksi – –.”

8 Mainitun direktiivin 9 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jäsenvaltioiden on kuultava yleisöä ja tarvittaessa erityisiä ryhmiä suunnitellusta tarkoituksellisesta levittämisestä, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 7 ja 25 artiklan

soveltamista. Tällöin jäsenvaltioiden on säädettävä kuulemista koskevista järjestelyistä ja kohtuullisesta määräajasta, jotta kansalaisilla ja erityisillä ryhmillä olisi tilaisuus lausua mielipiteensä.

2. Rajoittamatta 25 artiklan säännösten soveltamista:

– jäsenvaltioiden on huolehdittava, että yleisö voi tutustua kaikkea B osan mukaista, alueellaan tapahtuvaa GMO:ien levittämistä koskeviin tietoihin

– –”.

9 ”Ilmoitusmenettelyn” osalta saman direktiivin 13 artiklan 2 kohdan a alakohdassa säädetään seuraavaa:

”Ilmoituksen on sisällettävä:

a) liitteissä III ja IV vaaditut tiedot. Tiedoissa on otettava huomioon tuotteina tai tuotteissa olevan GMO:n käyttöalueiden erilaisuus, ja niihin on sisällyttävä tutkimus- ja kehittämistarkoituksessa tehdyn levittämisen yhteydessä saadut tiedot ja tulokset levittämisen vaikutuksista ihmisten terveyteen ja ympäristöön”.

10 Mainitun direktiivin 25 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Komissio ja toimivaltaiset viranomaiset eivät saa ilmaista kolmansille osapuolille tämän direktiivin perusteella ilmoitettuja tai vaihdettuja luottamuksellisia tietoja, ja niiden on suojattava saatuihin tietoihin liittyvät teollis- ja tekijänoikeudet.

2. Ilmoittaja voi osoittaa tämän direktiivin perusteella annetuista ilmoituksista ne tiedot, joiden ilmaiseminen voisi vahingoittaa hänen kilpailuasemaansa ja joita sen takia on käsiteltävä luottamuksellisina. Tällöin on esitettävä todennettavat perustelut.

3. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoittajaa kuultuaan päätettävä, mitä tietoja pidetään luottamuksellisina, ja ilmoitettava päätöksistään ilmoittajalle.

4. Seuraavia 6, 7, 8, 13, 17, 20 tai 23 artiklan mukaan annettuja tietoja ei voida missään tapauksessa pitää luottamuksellisina:

– GMO:n tai GMO:ien yleinen kuvaus, ilmoittajan nimi ja osoite, levittämisen tarkoitus ja levittämispaikka sekä suunniteltu käyttö

– – –

– ympäristöriskien arviointi.”

11 Tietojenvaihtoa ja raportointia koskevan saman direktiivin 31 artiklan 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Sanotun rajoittamatta 2 kohdan ja liitteessä IV olevan A kohdan 7 alakohdan soveltamista,

a) jäsenvaltioiden on luotava julkiset rekisterit pitääkseen kirjaa B osan mukaisista GMO:ien levitysalueista

b) jäsenvaltioiden on lisäksi luotava rekisterit pitääkseen kirjaa C osan mukaisesti viljeltyjen GMO:ien viljelypaikoista erityisesti sen vuoksi, että kyseisten GMO:ien mahdollisia ympäristövaikutuksia voidaan seurata – –. Kyseiset viljelypaikat

– ilmoitetaan toimivaltaisille viranomaisille ja

– julkistetaan

toimivaltaisten viranomaisten asianmukaiseksi katsomalla tavalla ja kansallisten säännösten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta – –.”

12 Direktiivin 2001/18 liitteessä III on täsmennetty, mitä tietoja tämän direktiivin B ja C osassa, eli sen 5–24 artiklassa, tarkoitettujen ilmoitusten on sisällettävä.

13 Ympäristöä koskevan tiedon saannin vapaudesta 7.6.1990 annetun neuvoston direktiivin 90/313/ETY (EYVL L 158, s. 56) 3 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”2. Jäsenvaltiot voivat säätää, että pyydettyä tietoa voidaan kieltäytyä antamasta, jos se liittyy:

– viranomaisten toiminnan ja kansainvälisten suhteiden luottamuksellisuuteen tai kansallisen puolustuksen salaisuuteen;

– yleiseen turvallisuuteen;

– –

– kaupallisiin tai teollisiin salassa pidettäviin tietoihin, mukaan lukien henkinen omaisuus;

– –

– aineistoon, jonka julkistamisen johdosta ympäristö, jota tällainen aineisto koskee, todennäköisesti vahingoittuisi.

– –”

14 Ympäristötiedon julkisesta saatavuudesta ja neuvoston direktiivin 90/313/ETY kumoamisesta 28.1.2003 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2003/4/EY (EYVL L 41, s. 26), joka on sen 10 artiklan ensimmäisen alakohdan mukaan pantava täytäntöön viimeistään 14.2.2005, 4 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan b, e ja h alakohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat säätää, että pyyntö saada ympäristötietoa voidaan hylätä, jos tiedon ilmaiseminen vaikuttaisi haitallisesti muun muassa yleiseen turvallisuuteen tai kansalliseen puolustukseen, teollis- ja tekijänoikeuksiin sekä sellaisen ympäristön suojeluun, johon tieto liittyy.

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

15 Azelvandre vaati 21.4.2004 päivätyllä kirjeellä Sausheimin kunnan pormestaria toimittamaan hänelle kunnassa julkaistun ilmoituksen, koelevitysten sijaintia koskevat asiakirjat, joiden avulla voidaan paikallistaa palsta, jolle levitys on tapahtunut, ja näihin asiakirjoihin liitetyt prefektin saatekirjeet kaikista tämän kunnan alueella tapahtuneista GMO:ien levityksistä. Hän vaati myös asiakirjoja kaikista vuonna 2004 tapahtuneista uusista levityksistä.

16 Koska Azelvandren vaatimukseen ei vastattu, hän esitti 1.6.2004 päivätyllä kirjeellä commission d'accès aux documents administratifsille (CADA) (hallinnollisiin asiakirjoihin kohdistuvaa tietojensaantioikeutta valvova lautakunta) vaatimuksen siitä, että hänelle toimitettaisiin hänen 21.4.2004 päivätyssä kirjeessään tarkoittamansa asiakirjat. Tämä lautakunta antoi 24.6.2004 puoltavan lausunnon kunnassa julkaistavan ilmoituksen ja prefektin saatekirjeen ensimmäisen sivun toimittamisen osalta. Se otti sitä vastoin kielteisen kannan koelevitysten sijaintia koskevien asiakirjojen sekä levitysten sijaintikartan toimittamiseen sillä perusteella, että näiden tietojen antaminen saattaisi loukata yksityiselämän suojaa ja vaarantaa kyseisten maanviljelijöiden turvallisuuden. Mainittu lautakunta jätti lisäksi tutkimatta sen vaatimuksen osan, jossa vaadittiin toimitettavaksi kaikkia uusia levittämisiä koskevat asiakirjat.

17 Mainitun kannanoton jälkeen Sausheimin pormestari toimitti 24.5.2004 ja 4.8.2004 Azelvandrelle kunnassa julkaistut ilmoitukset viidestä tämän kunnan alueella toteutetusta GMO:ien levittämisestä ja näistä kahden ilmoituksen osalta myös niitä koskevat prefektin saatekirjeet.

18 Azelvandre nosti 16.9.2004 tribunal administratif de Strasbourgissa (Strasbourgin hallintotuomioistuin) kanteen, jolla hän vaati yhtäältä sen hiljaiseen hylkäämiseen perustuvan päätöksen kumoamista, jolla Sausheimin pormestari torjui hänen vaatimuksensa saada tiedot prefektin kirjeistä ja koelevitysten sijaintia koskevista

asiakirjoista kaikkien tämän kunnan alueella toteutettujen GMO:ien levitysten osalta, ja toisaalta pormestarin velvoittamista toimittamaan hänelle nämä asiakirjat.

19 Tuomiolla, joka annettiin 10.3.2005, tribunal administratif de Strasbourg yhtäältä kumosi hiljaiseen hylkäämiseen perustuvan päätöksen, jolla Sausheimin pormestari kieltäytyi antamasta Azelvandrelle tiedoksi muihin GMO:ien koelevityksiin liittyviä prefektin kirjeitä ja viiden koelevityksen paikkaa koskevia asiakirjoja niiden nimitietoja lukuun ottamatta, ja toisaalta velvoitti mainitun kunnan pormestarin antamaan Azelvandrelle tiedot edellä tarkoitetuista asiakirjoista.

20 Sausheimin kunta valitti 30.5.2005 mainitusta tuomiosta Conseil d'État'han ja vaati sen kumoamista.

21 Conseil d'État on epätietoinen siitä, miten erityisesti direktiivin 90/220 19 artiklasta seuraavaa velvollisuutta antaa yleisölle tietoa GMO:ien tarkoituksellisesta levittämistä on tulkittava.

22 Tässä tilanteessa Conseil d'État päätti lykätä ratkaisun antamista asiassa ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko geneettisesti muunnettujen organismien levittämispaikaksi, jota ei – – direktiivin 90/220 – – 19 artiklan mukaan saa pitää luottamuksellisena, katsottava

kiinteistörekisteriin merkitty palsta vai tätä laajempi maantieteellinen alue, joka kattaa joko sen kunnan alueen, jossa levittäminen tapahtuu, tai vielä tätäkin laajemman alueen (kantoni, departementti)?

2) Jos [levittämis]paikaksi on katsottava maarekisteriin merkitty palsta, voidaanko velvollisuus ilmoittaa levittämispaikan kiinteistörekisteritiedot torjua vetoamalla yleisen järjestyksen tai muiden lain nojalla salassa pidettävien tietojen suojaamiseen [EY 95 artiklan] tai – – direktiivin 2003/4 – – tai jonkin yhteisön oikeuden yleisen periaatteen perusteella?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

23 Sausheimin kunta katsoo, että direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan ilmaisun ”levittämispaikka” on tarkoitettava sen kunnan aluetta, jossa kokeet on toteutettu.

24 Ranskan hallitus arvioi, että levittämispaikka voi koskea kiinteistörekisteriin merkittyä palstaa laajempaa maantieteellistä aluetta, joka voi olla kunta tai kantoni.

25 Kreikan hallituksen mukaan levittämispaikka pitäisi määritellä joko kiinteistörekisteriin merkityksi palstaksi ja yksilöitävä sellaisena tai kiinteistörekisterin puuttuessa tietyksi kansallisessa kiinteistötietojärjestelmässä sijaintitietojen perusteella tarkasti paikallistettavaksi palstaksi.

26 Alankomaiden hallitus esittää, että levittämispaikan käsitteen ei tarvitse tarkoittaa kiinteistörekisteriin merkittyä palstaa kuin tietyissä tapauksissa. Jäsenvaltioiden hallinto- ja oikeusviranomaisilla on tämän käsitteen sisällön määrittelemiseksi tietty harkintavalta.

27 Puolan hallitus huomauttaa, että levittämispaikalla ei tarkoiteta kiinteistörekisteriin merkittyä palstaa vaan laajempaa maantieteellistä aluetta, joka määritellään siten, että se turvaa GMO:ien ympäristöön levittämiseen liittyviä toimenpiteitä koskevan yleisön asianmukaisen tiedonsaantioikeuden mutta suojelee kuitenkin tällaisia toimenpiteitä suorittavien taloudellisia etuja.

28 Euroopan yhteisöjen komissio katsoo, että levittämispaikka on määriteltävä tapauskohtaisesti niiden tietojen perusteella, jotka ilmoituksen antava henkilö direktiivin 2001/18 B ja C osassa säädettyjen menettelyjen mukaisesti esittää kansallisille viranomaisille.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

29 Tähän kysymykseen vastaamiseksi on aluksi huomattava, että direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohta, jossa säädetään, että tiettyjä GMO:ien tarkoituksellista levittämistä ympäristöön koskevia tietoja ei voida pitää luottamuksellisina, kuuluu erilaisia tällaisiin levityksiin sovellettavia menettelyjä koskevaan säännöskokonaisuuteen. Näiden säännösten taustalla ovat tällä direktiivillä tavoitellut päämäärät, jotka on esitetty sen johdanto-osan viidennessä, kuudennessa, kahdeksannessa ja kymmenennessä perustelukappaleessa ja joihin kuuluvat ihmisten terveyden suojelu, ennaltaehkäisyn ja ennalta varautumisen periaatteet sekä mainittujen levitysten valmisteluun ja toteutukseen liittyviä toimenpiteitä koskeva avoimuus.

30 Edellä mainituista tavoitteista viimeisen osalta on korostettava, että mainitussa direktiivissä luotu avoimuuden järjestelmä ilmenee erityisesti sen 9 artiklasta sekä 25 artiklan 4 kohdasta ja 31 artiklan 3 kohdasta. Yhteisön lainsäätäjä ei ole pyrkinyt näillä säännöksillä ainoastaan luomaan tapoja kuulla yleisöä yleisesti ja tarvittaessa erityisiä ryhmiä suunnitellusta GMO:ien tarkoituksellisesta levittämisestä vaan myös vahvistamaan yleisön tällaisia toimenpiteitä koskevan tiedonsaantioikeuden sekä varmistamaan sellaisten julkisten rekisterien, joista jokaisen GMO:ien levityspaikan on ilmettävä, käyttöönoton.

31 Kuten julkisasiamies ratkaisuehdotuksensa 45 ja 48 kohdassa esittää, mainituista säännöksistä seuraa myös, että niissä mainitut oikeudet liittyvät läheisesti tietoihin, jotka direktiivin 2001/18 5–8 artiklan mukaisesti on annettava kaikkien GMO:ien tarkoituksellisten, muussa tarkoituksessa kuin markkinoille saattamiseksi tapahtuvien levittämisten yhteydessä noudatettavissa ilmoitusmenettelyissä.

32 Näin vahvistetusta siteestä ilmoitusmenettelyn ja suunniteltuun GMO:ien tarkoituksellisen levittämistoimenpiteeseen liittyviä tietoja koskevan tiedonsaantioikeuden välillä seuraa, että ellei mainitussa direktiivissä säädetä tästä poikkeavasti, asiasta kiinnostunut yleisö voi pyytää, että heille annetaan kaikki tällaista levittämistä koskevat, ilmoittajan lupamenettelyn yhteydessä toimittamat tiedot.

33 Näiden tietojen luonteen osalta direktiivin 2001/18 6 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että ennen GMO:n tarkoituksellisen levittämisen aloittamista asianomaisen on tehtävä sen jäsenvaltion, jonka alueella levittäminen on tarkoitus tehdä, toimivaltaiselle viranomaiselle ilmoitus, jonka on käsitettävä tekninen asiakirja, johon sisältyvät tämän direktiivin liitteessä III luetellut tiedot. Lisäksi saman direktiivin 13 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukaan mainituissa tiedoissa on otettava huomioon GMO:ien käyttöalueiden erilaisuus.

34 Jäsenvaltioiden on otettava nämä seikat huomioon, kun ne direktiivin 2001/18 4 artiklan 1 ja 2 kohdan mukaisesti varmistavat, että kaikki tarpeelliset toimenpiteet toteutetaan GMO:ien tarkoituksellisesta levittämisestä ihmisten terveydelle ja ympäristölle mahdollisesti aiheutuvien haitallisten vaikutusten välttämiseksi, ja suorittavat asianmukaisen arvioinnin tällaisesta toimenpiteestä ympäristölle mahdollisesti aiheutuvista riskeistä.

35 Ilmoitettavien tietojen täsmällisyyden osalta on todettava, että se vaihtelee suunnitellun GMO:ien tarkoituksellisen levittämisen ominaispiirteiden mukaan, kuten direktiivin 2001/18 liitteestä III ilmenee. Tältä osin tämän direktiivin liite III B, joka koskee geneettisesti muunnettuja korkeampia kasveja, sisältää yksityiskohtaiset säännökset tiedoista, jotka ilmoittajan on toimitettava.

36 Ilmoitusten liitteinä olevissa teknisissä asiakirjoissa mainittuihin tietoihin kuuluvat mainitun direktiivin liitteessä III B olen E kohdan säännösten mukaan erityisesti levityspaikkojen sijainti ja laajuus sekä kuvaus levityspaikkojen ekosysteemistä, mukaan lukien ilmasto, kasvisto ja eläimistö, samoin kuin levityspaikkojen etäisyys virallisesti tunnustetuista biotyypeistä tai suojelualueista, joihin vaikutukset voivat ulottua.

37 Muiden geneettisesti muunneltujen organismien kuin korkeampien kasvien osalta liitteessä III A olevan III osan B kohdassa todetaan, että ilmoitusten liitteenä olevissa teknisissä asiakirjoissa mainittavien tietojen on sisällettävä levittämispaikan tai levittämispaikkojen maantieteellinen sijainti ja koordinaatit sekä kuvaus levityksen kohteena olevista ja muista sellaisista ekosysteemeistä, joihin vaikutukset voivat ulottua.

38 Tarkoituksellisen GMO:ien levittämisen maantieteellistä sijaintia koskevilla seikoilla, joiden on sisällyttävä levittämisestä tehtävään ilmoitukseen, vastataan vaatimuksiin, joilla pyritään määrittelemään tällaisen toimenpiteen konkreettiset vaikutukset ympäristölle. Tällaisen levityksen paikkaa koskevat tiedot on siis määritettävä suhteessa jokaisen toimenpiteen ja sen mahdollisten ympäristövaikutusten ominaispiirteisiin, niin kuin tämän tuomion kahdesta edellisestä kohdasta ilmenee.

39 Ensimmäiseen kysymykseen on näin ollen vastattava, että direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu levittämispaikka määritellään kaikkien mainitun levityksen paikkaa koskevien tietojen perusteella, jotka ilmoittaja antaa saman direktiivin 6, 7, 8, 13, 17, 20 tai 23 mukaisten menettelyjen yhteydessä sen jäsenvaltion, jonka alueella levitys tapahtuu, toimivaltaisille viranomaisille.

Toinen kysymys

Yhteisöjen tuomioistuimelle esitetyt huomautukset

40 Sausheimin kunta katsoo, että kansalliset viranomaiset voivat EY 95 artiklan ja direktiivin 2003/4 perusteella päättää, että GMO:ien tarkoitukselliseen levittämiseen liittyvien kokeiden paikat pidetään luottamuksellisina yleisen järjestyksen ja yleisen turvallisuuden suojaamisesta johtuvista syistä.

41 Ranskan hallitus esittää, että jos yhteisöjen tuomioistuin katsoisi, että levittämispaikalla tarkoitetaan kiinteistörekisteriin merkittyä palstaa, direktiivin 2003/4 4 artiklan 2 kohtaa olisi tulkittava niin, että toimivaltaiset viranomaiset voivat ilmoittajan eduista riippumatta tutkia tapauskohtaisesti, onko mainittuun paikkaan liittyvien tietojen julkistamisesta erityisesti yleisen turvallisuuden suojeluun liittyvien intressien vuoksi kieltäydyttävä.

42 Kreikan hallituksen mukaan siinä tapauksessa, että levittämispaikalla tarkoitettaisiin kiinteistörekisteriin merkittyä palstaa, levittämispaikan kiinteistörekisteritietojen ilmoittamisesta voitaisiin vain poikkeustapauksessa kieltäytyä vetoamalla yleisen järjestyksen tai muiden lain nojalla salassa pidettävien tietojen suojaamiseen; tämä sillä ehdolla, että kieltäytymistä ei ole muotoiltu yleisesti vaan että se päinvastoin on riittävällä tavalla perusteltu.

43 Puolan hallitus esittää, että jos levittämispaikan käsite tarkoittaisi kiinteistörekisteriin merkittyä palstaa, levittämispaikan kiinteistörekisteritietojen ilmoittamisesta voidaan

direktiivin 2003/4 ja EY 95 artiklan perusteella periaatteessa kieltäytyä vetoamalla yleisen järjestyksen suojaamiseen.

44 Komissio katsoo, että yhteisön oikeudessa ei säädetä mistään yleistä järjestystä koskevasta tai muustakaan perusteesta olla soveltamatta direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa ilmaistua säännöstä.

Yhteisöjen tuomioistuimen vastaus

45 Ennakkoratkaisupyynnön esittäneen tuomioistuimen toiseen kysymykseen vastaamiseksi on huomautettava, että direktiivin 2001/18 25 artiklan 1–3 kohdassa esitetään säännöstö, jossa määritellään tarkasti se luottamuksellisuus, joka samassa direktiivissä säädetyissä ilmoitusmenettelyissä ja tietojenvaihtomenettelyissä annetuilla tiedoilla voi olla.

46 Näistä säännöksistä ilmenee, että mainitun direktiivin mukaisesti komissiolle ja toimivaltaiselle viranomaiselle annettuja tai niiden kanssa vaihdettuja luottamuksellisia tietoja sekä tietoja, jotka voivat vahingoittaa kilpailuasemaa, ei voida julkistaa ja että tällaisiin tietoihin liittyviä teollis- ja tekijänoikeuksia on suojeltava. Lisäksi mainitun 25 artiklan 2 ja 3 kohdan mukaan toimivaltainen viranomainen päättää ilmoittajaa kuultuaan, mitä tietoja pidetään luottamuksellisina, kun otetaan huomioon ilmoittajan, jolle ilmoitetaan mainitun viranomaisen tätä koskevasta päätöksestä, esittämät ”todennettavat perustelut”.

47 Tämän säännöskokonaisuuden avulla direktiivillä 2001/18 on luotu tyhjentävä säännöstö yleisön tiedonsaantioikeudesta kyseisellä alalla ja mahdollisista poikkeuksista tähän oikeuteen.

48 Levittämispaikkaan liittyvän tiedon osalta on korostettava, että sitä ei mainitun direktiivin 25 artiklan 4 kohdan ensimmäisen luetelmakohdan mukaan voida koskaan pitää luottamuksellisena.

49 Näin ollen yleisen järjestyksen turvaamista ja muiden lailla suojeltujen salaisuuksien suojaamista koskevat seikat, sellaisina kuin ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on ne toisessa kysymyksessään ilmaissut, eivät voi olla perusteena rajoittaa tiedonsaantia direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohdassa luetelluista tiedoista, joihin kuuluvat erityisesti tiedot levityspaikasta.

50 Yhteisöjen tuomioistuin on jo aiemmin todennut, että jäsenvaltio ei voi perustella mahdollisilla sisäisillä vaikeuksillaan sitä, että se ei sovella yhteisön oikeutta asianmukaisesti (ks. erityisesti asia C-265/95, komissio v. Ranska, tuomio 9.12.1997, Kok., s. I-6959, 55 kohta). Yhteisöjen tuomioistuin on GMO:ien tarkoituksellisen ympäristöön levittämisen osalta todennut asiassa C-121/07, komissio vastaan Ranska, 9.12.2008 antamansa tuomion 72 kohdassa (Kok., s. I-9159), että vaikka oletetaan, että yhteisön antamien sääntöjen täytäntöönpano on todellisuudessa osittain syynä ongelmiin, joihin Ranskan tasavalta vetoaa, jäsenvaltio ei voi yhteisön toimenpiteen täytäntöönpanossa ilmenneisiin soveltamisvaikeuksiin – mukaan lukien vaikeuksiin, jotka liittyvät yksityisten vastarintaan – vetoamalla perustella sitä, ettei se ole noudattanut yhteisön oikeussääntöjen mukaisia velvoitteita ja määräaikoja.

51 Tätä direktiivin 2001/18 tulkintaa tukee sen 25 artiklan 4 kohdan kolmannessa luetelmakohdassa oleva vaatimus, jonka mukaan ympäristöriskien arviointia koskevia tietoja ei voida pitää luottamuksellisina. Tällainen arviointi on toteutettavissa vain suunniteltua levitystä koskevan kattavan tietämyksen perusteella, sillä tällaisten tietojen puuttuessa GMO:ien tarkoituksellisesta levittämisestä ihmisten terveydelle ja ympäristölle aiheutuvia vaikutuksia ei voida asianmukaisesti arvioida (ks. vastaavasti em. asia komissio v. Ranska, 9.12.2008 annetun tuomion 75 ja 77 kohta).

52 Direktiivien 90/313 ja 2003/4 osalta on lisättävä, että kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 56 kohdassa todennut, jäsenvaltio ei voi vedota näissä direktiiveissä olevaan poikkeussäännökseen kieltäytyäkseen antamasta tietoja, jotka direktiivien 90/220 ja 2001/18 säännösten mukaan ovat julkisia.

53 Koska ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on viitannut EY 95 artiklaan, on todettava, että kyseinen jäsenvaltio ei ole käyttänyt mainitussa artiklassa säädettyä mahdollisuutta.

54 Edellä esitetystä seuraa, että direktiivin 90/313 3 artiklan 2 kohdan sekä direktiivin 2003/4 4 artiklan 2 kohdan säännöksillä, joiden mukaan ympäristötietoja koskeva pyyntö voidaan hylätä sillä perusteella, että pyydettyjen tietojen julkistaminen voisi loukata tiettyjä etuja, joihin kuuluu yleinen turvallisuus, ei voida pätevästi perustella direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohdasta seuraavien avoimuusvaatimusten noudattamatta jättämistä.

55 Näin ollen toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohdassa mainittuja tietoja ei voida jättää antamatta vetoamalla yleisen järjestyksen tai muiden lailla suojattujen etujen suojaamiseen.

Oikeudenkäyntikulut

56 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä yhteisöjen tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (neljäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Geneettisesti muunnettujen organismien tarkoituksellisesta levittämisestä ympäristöön ja neuvoston direktiivin 90/220/ETY kumoamisesta 12.3.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/18/EY 25 artiklan 4 kohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettu levittämispaikka määritetään kaikkien mainitun levityksen paikkaa koskevien

tietojen perusteella, jotka ilmoittaja antaa saman direktiivin 6, 7, 8, 13, 17, 20 tai 23 mukaisten menettelyjen yhteydessä sen jäsenvaltion, jonka alueella levitys tapahtuu, toimivaltaisille viranomaisille.

2) Direktiivin 2001/18 25 artiklan 4 kohdassa mainittuja tietoja ei voida jättää antamatta vetoamalla yleisen järjestyksen tai muiden lailla suojattujen etujen suojaamiseen.

Allekirjoitukset